

ONZE DE SETEMBRE

Imatge de la manifestació amb motiu de la Diada de 1978. EFE

Una Diada marcada per l'Estatut de Sau

La jornada de 1978, ara fa 40 anys, va acabar amb un mort i eslògans contra el president Tarradellas

JOAN ESCULIES
ESCRIPTOR I
HISTORIADOR

La redacció de l'avantprojecte d'Estatut va marcar la celebració de l'Onze de Setembre de 1978. En començar el juliol s'havia nomenat la comissió redactora, la Comissió dels Vint, que, formada per diputats i senadors catalans a les Corts, comptava amb una majoria d'esquerres. Els partits van aprofitar el moment per guanyar el protagonisme que el retorn de l'exili de Josep Tarradellas els havia pres un any abans. Van voler fer la seva i no deixar ficar-hi cullerada al president, ni seguir el seguit de consells que des de l'experiència d'haver viscut la tramitació de l'Estatut de Núria de 1932 podia aportar.

Anys després alguns ho van lamentar, però aleshores l'atreviment de la joventut, la manca de química i la sensació que era a ells a qui pertocava la tasca i que la sabrien fer bé va generar desavinences. Tarradellas va respondre al buit dels partits amb la mateixa moneda i, al·legant que la Comissió no tenia caràcter oficial, va negar-los la possibilitat de reunir-se al Palau de la Generalitat. Durant tot l'agost, doncs, a l'Ajuntament de Barcelona, els representants dels partits van debatre les respectives propostes i el 8 de setembre van iniciar la redacció de l'avantprojecte.

La Diada es va celebrar amb aquest mar de fons. Com era habitual des de principis de segle, l'inde-

pendentisme —aleshores molt minoritari i format, entre d'altres, per Esquerra Nacional, l'FNC i el PSAN— va aplegar-se el diumenge 10 al matí al Fossar de les Moreres. S'hi va criticar la Constitució, en tramitació a les Corts, per "antidemocràtica i antipopular" i s'hi va reivindicar, de manera contradictòria amb els postulats propis, un Estatut "al servei de les classes populars". Van prendre la paraula el senador Lluís Maria Xirinacs i l'historiador Fèlix Cucurull. ERC va convocar al vespre el seu propi acte, i el secretari general, Heribert Barre, va carregar també contra el text constitucional.

Un camí "irreversible"

L'endemà a les deu del matí Tarradellas i el seu consell executiu —amb Jordi Pujol, Joan Reventós, Carles Sentís i d'altres— van fer l'ofrena flo-

ral al monument de Rafael Casanova en un acte breu. Al vell republicà li interessava poc la faramalla commemorativa. En el seu missatge institucional, el president va destacar que el fet que el govern Suárez hagués iniciat ja abans de l'aprovació de l'Estatut uns traspassos de serveis, alguns relacionats amb l'ensenyament del català, confirmava que el camí emprès era irreversible. "Ciutadans de Catalunya —va expressar— hem de continuar el camí sense deixar-nos influir per res més que no sigui tenir present en tot moment la nostra noble ambició de fer de Catalunya un gran país".

Al vespre va tenir lloc la celebració de la manifestació unitària amb el lema "Per un Estatut que assegurari les plenes llibertats de Catalunya", subscrit per les forces polítiques parlamentàries —excepte Alianza Popular—, sindicals i econòmi-

Gustau Muñoz, cas obert

El juny d'aquest any la justícia argentina va admetre a tràmit la querrela de la família de Gustau Muñoz contra l'estat espanyol, que fa anys en va arxivar el cas. El jove, d'origen sevillà i de setze anys, va ser mort a trets per la policia quan dispersava la manifestació paral·lela —on hi va haver llançament de còctels Molotov contra la Brigada Político-Social— el vespre de l'Onze de Setembre de 1978 a la plaça de Sant Jaume. Amb el lema "Fora les forces d'ocupació",

la manifestació havia estat convocada per formacions com el Partit Comunista d'Espanya (internacional). Es tractava d'un grup maoista, partidari de la guerrilla urbana, contrari a la reforma que suposava la Transició, que feia servir com a símbol l'estelada vermella i defensava la independència dels pobles d'Espanya. Avui, quaranta anys més tard, els familiars encara esperen que es condemni l'autor dels disparats i que l'Estat n'assumeixi la responsabilitat.

Competició
Els partits van aprofitar la redacció de l'Estatut per guanyar protagonisme

Distància
El president va recelar sempre del carrer perquè no es podia controlar

ques. La marxa va superar expectatives, però va quedar lluny de la gentada de l'any anterior. Unes 200.000 persones van sortir de plaça Urquinaona i, després de passar per ronda de Sant Pere, van acabar al passeig de Sant Joan. Tarradellas no hi va assistir. "No m'interessa gens, gens", va manifestar. El president va recelar sempre, per l'experiència viscuda, del carrer. Considerava que recolzar-s'hi era perillós perquè no es podia controlar.

Retrets al president

Tenia altres motius per no anar-hi. ERC lluí una bandera catalana amb una fotografia seva, però repartits per la manifestació hi havia cartells amb lemes com "Tarradellas dimissió", "Tarradellas feixista", "Fora Tarradellas, no volem titelles". I fins i tot un de signat pel PSUC que propugnava una Generalitat democràtica i no presidencialista. Excepte algunes xiulades a les pancartes dels representants del partit governant a Espanya, la UCD, la marxa va transcórrer sense problemes.

El comunicat conjunt dels partits i sindicats convocants, llegit al principi i al final de la marxa, demanava un Estatut millor que el del 1932 i acabava dient: "Per avançar en les llibertats nacionals de Catalunya amb els altres pobles de l'Estat espanyol, visca Catalunya lliure!". L'endemà, dimarts 12 de setembre, la Comissió dels Vint es va reunir per primera vegada al parador de Sau per donar una empenta a l'avantprojecte d'Estatut. Avui la pel·lícula de la Diada serà ben diferent. —